

Studia i praca za granicą

Marek J. Drużdżel

**Politechnika Białostocka
Wydział Informatyki**

m.druzdzel@pb.edu.pl

<http://www.wi.pb.edu.pl/~druzdzel/>

Plan prezentacji

- **Emigracja**
- **Studia doktoranckie w USA**
- **Praca w USA (ale też ogólnie za granicą)**
- **Uwagi końcowe**

Emigracja

Samuel Langhorne Clemens
(a.k.a. Mark Twain, około 26 lat)
https://en.wikipedia.org/wiki/Mark_Twain

“I tak zakończyła się skromna historyjka tej biednej panienci, z której to dowiadujemy się, że sto milionów dolarów w Nowym Jorku i dwadzieścia dwa stalowe haczyki na ryby na granicy kręgu polarnego reprezentują ten sam poziom finansowej nadrzędności. Wziąwszy to pod uwagę, człowiek przyciśnięty przez los byłby głupcem pozostając w Nowym Jorku podczas gdy może kupić garść haczyków za 10 centów i przenieść się na daleką północ.”

<http://americanliterature.com/author/mark-twain/short-story/the-esquimaux-maidens-romance>

<http://biblioteka.kijowski.pl/twain%20mark/nieszczesynarz.pdf>

Wróć kiedyś do Białegostoku 😊!

Studia i praca za granicą

Mamy wizję: Co dalej?

Powinniśmy koniecznie zbadać jakie są punkty pośrednie, co powinniśmy zrobić aby dojść do celu. Jeśli nie wiemy, powinniśmy się pytać ludzi, którzy tam doszli (jeśli ich nie znamy osobiście, czytamy to co napisali).

Studia doktoranckie w USA

Dlaczego studia doktoranckie w USA?

O ile dobrą robotę można robić wszędzie ...

USA oferuje:

- Stymulujące otoczenie (atmosfera wyęźżonej pracy)
- Blisko do miejsca, gdzie „najwięcej się dzieje”
- Otwiera się świat możliwości podczas i po doktoracie
- Studia w języku angielskim (docelowy język dla naukowca!)

<http://spcdn.amizoalimited.netdna-cdn.com/wp-content/themes/canvas-child/images/study-in-usa.png>

Dlaczego studenci z Polski?

- Każdy pracodawca, włączywszy w to naukowców, szuka ludzi do pracy
- Każdy **rozsądny** pracodawca, włączywszy w to naukowców, szuka **jak najlepszych** ludzi do pracy
- W USA raczej nie ma preferencji dla kandydatów z USA, przyjmuje się po prostu najlepszych
- Podejrzewam, że 30-90% studentów doktoranckich (zależnie od uczelni) są cudzoziemcami
- Na rynku dominują w tej chwili Azjaci (głównie Chiny)
- Europejczycy często sprawdzają się lepiej od Azjatów

http://www.gradschools.com/sites/all/files/public/images/content_header_degrees.jpg

Studia i praca za granicą

Podstawowa różnica pomiędzy doktoratem w USA i w Europie

Doktorat zdobywa się w trakcie studiów (a więc, oprócz rozprawy doktorskiej, są również przedmioty, egzaminy, itd.)

<http://www.scholaradvisor.com/wp-content/uploads/American-University-Students.jpg>

Proces przyjęcia na studia doktoranckie

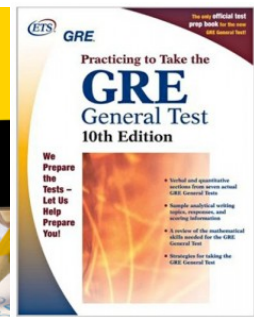
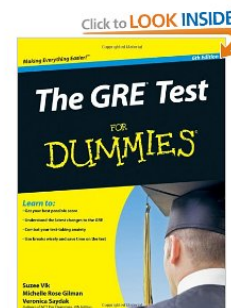
- Trwa kilka miesięcy
- Termin wysyłania wniosków typowo pomiędzy grudniem i marcem (SIS na Uniwersytecie Pittsburghskim: 15 styczeń)
- Potrzebne jest kilka miesięcy (niekoniecznie na pełen etat 😊) do przygotowania wniosku
- Większość wniosków wysyła się drogą elektroniczną (WWW)
- Wybieramy uważnie uniwersytety (w USA jakość uniwersytetów i programów studiów ma bardzo dużą wariację), wysyłamy wnioski do kilku
- Potrzebna jest inwestycja finansowa (opłaty egzaminacyjne, opłaty przy złożeniu podania, w sumie \$200+), ale przede wszystkim determinacja i wysiłek

Egzamin GRE

(Graduate Record Examinations)

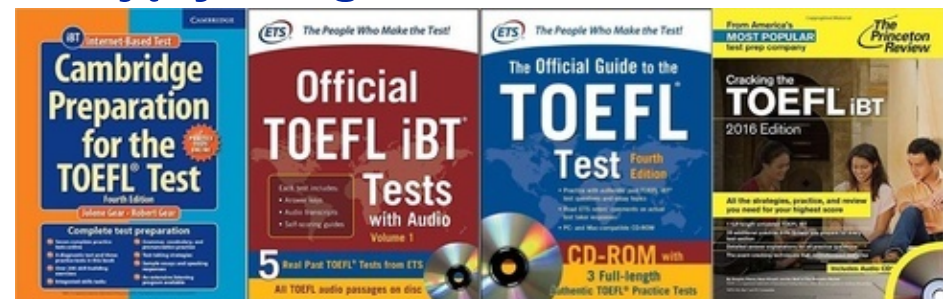
- Przeprowadzany przez firmę komercyjną, Educational Testing Services (<http://www.gre.org/> zawiera więcej informacji niż może być potrzebne)
- Testuje podstawową inteligencję + zdolność do myślenia + przywiązywanie wagi do szczegółów
- Standaryzowany na całym świecie, rezultaty w formie punktacji i również procentów
- Do egzaminu można podejść w wielu miejscach na świecie
- Materiały do przygotowań dostępne w bibliotece PB
- Krótko mówiąc, materiał szkoły średniej + IQ + znajomość angielskiego: Łatwy, ale trzeba go koniecznie napisać bezbłędnie
- Polecam podejście chińskie 😊

Egzamin TOEFL

(Test of English as a Foreign Language)

- Przeprowadzany przez firmę komercyjną, Educational Testing Services (<http://www.toefl.org/> zawiera więcej informacji niż może być potrzebne)
- Testuje praktyczną znajomość języka angielskiego
- Standaryzowany na całym świecie, rezultaty w formie punktacji
- Trzeba uzyskać pewne minimum (zależne od uniwersytetu, radzę po prostu napisać dobrze)
- Do egzaminu można podejść w wielu miejscach na świecie
- Materiały do przygotowań dostępne w bibliotece PB
- Łatwy, jeśli zna się w miarę dobrze język angielski
- Polecam podejście chińskie 😊

Inne dokumenty

- Oficjalne odpisy dyplomów i list ocen (w tej chwili, jest raczej standardem, że PB wydaje takie w języku angielskim)
- Można składać podanie jeszcze przed ukończeniem studiów
- Trzy listy polecające (UWAGA: Amerykanie nie dbają o tytuły takie jak prof. dr zhabilitowany, etc.; najlepiej prosić o listy osoby, które nas dobrze znają, które z nami pracowały, na których sprawiliśmy wrażenie)
- Uważnie napisane „statement of research interests” (powinno pasować do wydziału na który składamy wniosek)

Strona finansowa

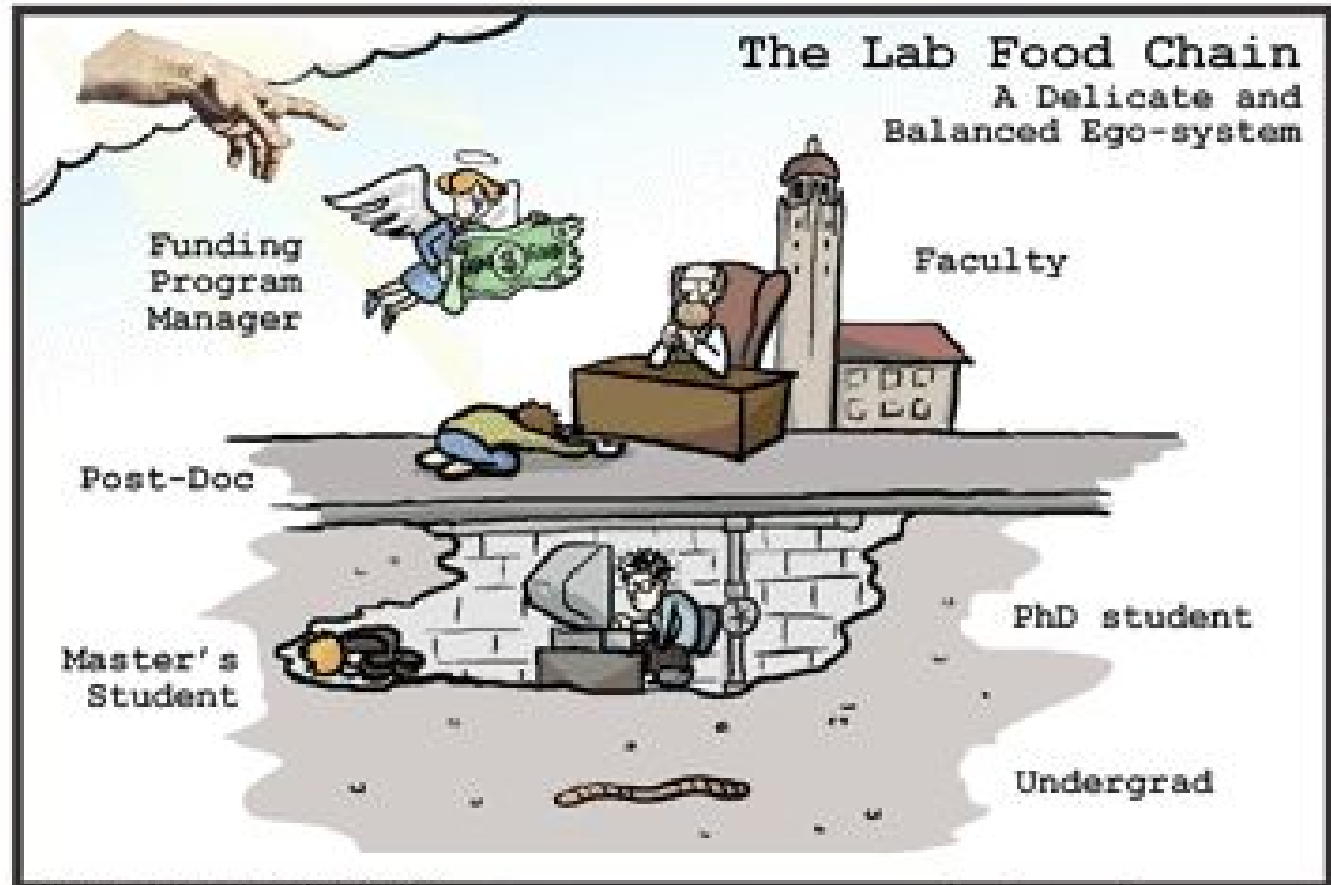
- Pełne pokrycie chesnego (obecnie \$15K-\$60K)
- Miesięczne stypendium \$1.5K-\$2.5K
- Wystarcza na skromne życie (mieszkanie, wyżywienie, przydziewek, być może samochód), powinno też wystarczyć na przelot do Polski raz w roku
- W lecie można odbywać staże w przemyśle (pensje rządu \$6K+ miesięcznie)

<http://econostats.org/wp/wp-content/uploads/2012/09/dollars.jpg>

Życie studenta doktoranckiego

- Na spodzie „łańcucha pokarmowego”
- Ciężka praca (80+ godzin tygodniowo), zazwyczaj samo-motywacja
- Najczęściej 4-5 lat życia, odkrywanie / formowanie osobowości i kariery zawodowej
- Mnóstwo wolnego czasu (w porównaniu do późniejszej kariery zawodowej 😊)

JORGE CHAM © 2006

www.phdcomics.com

Co później?

- Świat stoi otworem
- Trzy podstawowe kierunki rozwoju kariery zawodowej:
 - Praca na uczelni wyższej
 - Praca w ośrodku naukowym w przemyśle
 - Start-up
- Mnóstwo radości, swobody i rozsądne wynagrodzenie finansowe

Szukanie pracy w USA **(ale też ogólnie za granicą)**

Dlaczego informatycy z Polski?

- Każdy pracodawca szuka ludzi do pracy
- Każdy **rozsądny** pracodawca szuka **jak najlepszych** ludzi do pracy
- W USA raczej nie ma preferencji dla kandydatów z USA, przyjmuje się najlepszych (są tylko lekkie preferencje praktyczne związane z koniecznością uzyskania wizy)
- Wielu informatyków jest cudzoziemcami
- Na rynku dominują w tej chwili Azjaci (głównie Chiny). Na SIS Uniwersytecie Pittsburgh'skim około 80% studentów magisterskich to Chińczycy, 10% to Hindusi, Irańczycy, Arabowie i inni, 10% to Amerykanie.
- Europejczycy średnio rzecz biorąc sprawdzają się lepiej od Azjatów

Gdzie szukać pracy?

- Ogłoszenia w gazetach, czasopismach
- Internet
- Przyjaciele, koledzy, znajomi
- Bardzo ważne w znajdowaniu pracy jest nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów (ang. *networking*)

Powinniśmy mieć jak najwięcej kontaktów.

Życiorys (*curriculum vitae*)

Ucz się z przykładów (dostępne na Internecie!).

Kilka przykładów życiorysów naukowych:

- <http://www.cs.yale.edu/homes/hudak-paul/vita.pdf>
- <http://www.cs.utsa.edu/uploads/cv/vonronne.pdf>
- <http://www.tudelft.nl/live/binaries/a5255bfc-7e67-42c6-9785-8ce697874c59/doc/new%20cv.pdf>
- http://www.princeton.edu/~slynch/lynch_cv.pdf
- <http://www.cs.cmu.edu/~jgc/Carbonell%20CV%202009.pdf>
- <http://alumni.media.mit.edu/~brooks/kmb-cv.pdf>
- http://hci.stanford.edu/jbrandt/joel_brandt_cv.pdf
- <http://www.stanford.edu/dept/app-physics/cv/Mabuchi.pdf>
- <http://www.stat.berkeley.edu/~drosen/davidRosenbergCV.pdf>
- <http://cehd.gmu.edu/assets/files/cv/>
- <http://www.pitt.edu/~druzdzal/resume.pdf>

Życiorys (*curriculum vitae*)

Troche zasobów:

- <http://web.mit.edu/career/www/guide/cv.pdf>
- <http://careerconnection.osu.edu/posts/documents/CurriculumVita011504.pdf>
- <http://owl.english.purdue.edu/owl/resource/641/01/>
- <http://www.dartmouth.edu/~gradstdy/careers/services/vita.html>
- <http://www.odu.edu/ao/cmc/careerdev/resume/CVGuide.pdf>
- http://careers.unc.edu/yourjobsearch/resumes_letters/cv.pdf
- <http://www.grad.uiuc.edu/careerservices/academic/cvs>
- ...

List motywacyjny

- Uwypukla najważniejsze elementy CV.
- Zwraca uwagę na możliwe ograniczenia (np. kiedy możemy rozpocząć pracę jeśli zostaniemy przyjęci).
- Wyjaśnia możliwe ułomności lub niespójności w CV (np. w roku 1981 byliśmy internowani i stąd przerwa w pracy).
- **Ukrytą przesłanką** listu motywacyjnego jest: „Jestem najlepszą osobą na to stanowisko. Jeśli mnie nie zatrudnicie, to przegapicie niesamowitą okazję.” 😊

Rekomendacje

- Powinniśmy mieć w zanadrzu 3-5 osób, które są gotowe nas polecić.
- Idealnie są to ludzie, którzy nas dobrze znają i którzy są gotowi zaświadczyć, że potrafimy chodzić po wodzie.
- Są pewne ograniczenia w wyborze tych osób: Nasi potencjalni pracodawcy oczekują kogoś z każdego poprzedniego miejsca pracy (chcemy uniknąć pytań w rodzaju „Spędził trzy lata w PZU – dlaczego nie podałeś nikogo stamtąd?”).

Pracuj nad rekomendacjami!

- **Spraw wrażenie na swoich potencjalnych rekomendacjach, dbaj o nich, daj o sobie znać raz na jakiś czas, aby pamiętali twoje nazwisko.**
- **Ułatw im napisanie wspaniałych listów polecających, tzn. spraw aby rzeczywiście myśleli, że potrafisz chodzić po wodzie.**
- **Pamiętaj o tym, że oni za ciebie ręczą, że chcą aby ci się powiodło (np. po to aby okazało się, że mieli rację 😊), a więc spraw im przyjemność swoimi sukcesami.**

Rozmowa kwalifikacyjna

- **Celem CV, listu motywującego i listów polecających jest uzyskanie zaproszenia na rozmowę kwalifikacyjną.**
- **Zaproszenie na rozmowę oznacza, że pracodawca jest tobą zainteresowany, bardziej niż sporym procentem innych kandydatów.**
- **Inwestują w ciebie (co najmniej czas).**

To jest Twoja szansa!

Rozmowa kwalifikacyjna

- W wypadku stanowisk akademickich, oczekuje się od kandydata prezentacji.
- Rozmowa kwalifikacyjna składa się z rozmów indywidualnych, może lunchu. Każdy z tych elementów jest sposobnością dla pracodawcy do przekonania się, że jesteś najlepszą osobą na to stanowisko 😊.
- W dobie Internetu tylko fajtłapa nie jest odpowiednio przygotowany do wizyty (Google, Facebook, LinkedIn, ...)
- Zachowuj się naturalnie, nienaturalność jest śmieszna.
- Jednym z pytań, które zadają sobie twoi przyszli pracodawcy jest „Czy będziesz dobrym kolegą?” – weź to pod uwagę!
- Pokaż trochę elastyczności – w większości miejsc pracy jest ona konieczna (ale nie łam swoich zasad!).
- Jeśli jest do tego okazja, poproś o spotkanie z przyszłymi kolegami – będzie to świetna sposobność aby dowiedzieć się prawdy o przyszłym pracodawcy.

Twoja godność

- Twój przyszły pracodawca ma do zaoferowania pieniądze i inne świadczenia, a Ty ofiarujesz swoje umiejętności, zdolności i swój czas.
- Pamiętaj, że nikt nie robi Ci łaski przyjmując cię do pracy.
- Oczywiście, Ty również nie robisz nikomu łaski 😊.

noblesse oblige

Uwagi końcowe

- **Podstawowe pytania:**
 - **Czy chcemy wyjechać za granicę?**
 - **Czy chcemy poświęcić się karierze naukowej?**
 - **Jak wyobrażamy sobie dalszą karierę**
- **Cokolwiek sobie wymarzymy, jest możliwe**
- **Zaczynamy wcześniej (np. dobra praca magisterska)**
- **Chętnie polecę dobrego kandydata swoim znajomym**
- **Traktujcie ewentualny wyjazd jako tymczasowy i wracajcie na Podlasie!**
- **W wypadku pytań, proszę o kontakt (m.druzdzel@pb.edu.pl)**

